

Przygoda z książką w klasach IV-VI szkoły podstawowej

szkolenie dla nauczycieli języka polskiego

Autorka prezentacji: Marlena Derlukiewicz

Priorytet MEN w roku szkolnym 2015/2016

**Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz
upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci
i młodzieży**

Cele szkolenia

Doskonalenie umiejętności nauczycieli języka polskiego w rozwijaniu kompetencji czytelniczych uczniów II etapu edukacyjnego oraz upowszechnianiu czytelnictwa wśród dzieci poprzez:

- prezentację metod, technik i ćwiczeń sprzyjających doskonaleniu kompetencji czytelniczych uczniów,
 - wymianę doświadczeń w zakresie rozwijania kompetencji czytelniczych uczniów
- i upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

O czym będziemy mówić na warsztatach?

- MYTEDO
- ELURKYT
- TCAIZYNE
- JOMYTAWCA

Badania Biblioteki Narodowej

Raport z 23.01.2015 r.

- Średnia dla Unii to **64** procent czytających, w Czechach – **86 %**
- W Polsce przynajmniej jedną książkę przeczytało **41,7** procent, czyli o 2,5 proc. więcej niż przed dwoma laty
- **12,3 %** przeczytało od 3 do 6 książek
- **11,3 %** – powyżej 7 książek
- Zwiększyła się też liczba osób, które książki kupują – **40%** (w poprzednich badaniach - **37%**).

Badania Biblioteki Narodowej

Na podstawie: Izabela Koryś, Dominika Michalak, Roman Chymkowski, [Stan czytelnictwa w Polsce w 2014 roku](#), Bibliotek Narodowa 2015.

Polacy czytają mało po 15 roku życia

- **29 %** młodych osób nie przeczytało w ciągu roku ani jednej książki (15-19 lat).
- **16,4 %** badanych, czyli ok. 5,4 mln nie ma w domu ani jednej książki.
- **19 milionów** w ogóle nie czyta żadnych książek.

Badania Biblioteki Narodowej

Na podstawie: Izabela Koryś, Dominika Michalak, Roman Chymkowski, [Stan czytelnictwa w Polsce w 2014 roku](#), Bibliotek Narodowa 2015.

„Naród, który mało czyta, mało wie.
Naród, który mało wie, podejmuje złe
decyzje – w domu, na rynku, w sądzie,
przy urnach wyborczych.
Niewykształcona większość może
przegłosować wykształconą mniejszość
– to bardzo niebezpieczny aspekt
demokracji.”

Jim Trelease

Źródło: <http://www.lustrobiblioteki.pl/2015/11/kurs-wychowanie-przez-czytanie.html> (dostęp dn.
18.02.2016 r.)

Nikt nie rodzi się czytelnikiem.
Czytelnika trzeba wychować,
np. codziennie czytając
dziecku.

17 procent Polaków (5,5 mln) to tzw.
omniczytnicy

Czytanie książek w dorosłym
życiu w dużej mierze zależy
od tego, czy w dzieciństwie
czytano nam książki.

Czytanie a wyniki egzaminu

„Uczniowie, w których domach nie ma książek lub jest ich zaledwie kilka, są uczniami z najslabszymi wynikami egzaminu. Natomiast księgozbiory liczące co najmniej 250 czy nawet więcej niż 500 książek znajdują się przede wszystkim w domach uczniów osiagajacych najlepsze wyniki.”

prof. Rafał Piwowski, IBE

Źródło: <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,32728,najwiekszy-wplyw-na-wyniki-uczniow-ma-srodowisko-rodzinne.html> (dostęp dn. 18.02.2016 r.)

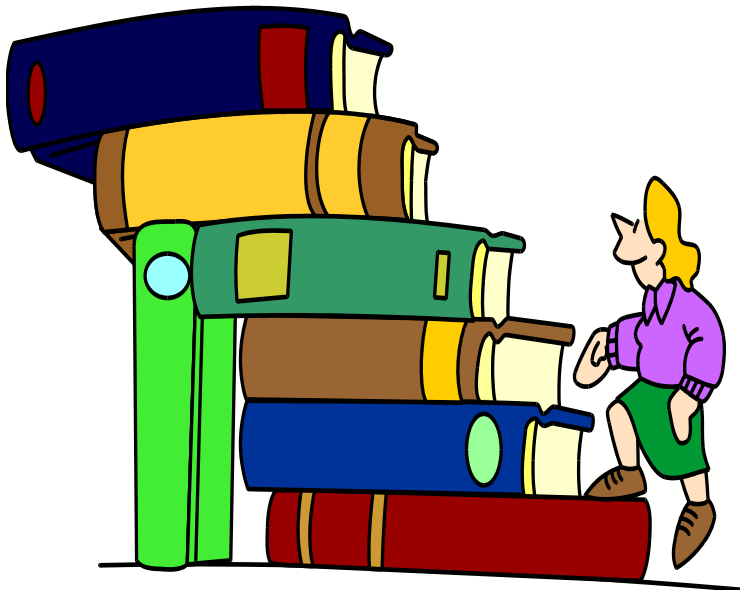
Badania IBE

180 gimnazjów, 16886 uczniów

- 20% nauczycieli uważa, że ma zdolne klasy.
- 15% uważa, że uczniowie interesują się językiem polskim.
- Ok. 40% nauczycieli konsultuje wybór lektur z uczniami.
- 64% nauczycieli przyznaje, że nie wie, jak zmotywować uczniów do czytania.

Na podstawie: Biedrzycki, K., Bordzoł, P., Hącia A., Kozak, W., Przybylski, B., Strawa, E. i Wróbel, I. (2015). *Dydaktyka literatury i języka polskiego w gimnazjum w świetle nowej podstawy programowej*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych

DLACZEGO

uczniowie nie
chcą czytać?

Ćwiczenie – metoda trójkąta

-
- Czytanie to nie tylko znajomość liter.
 - Technika czytania.

Badanie techniki czytania (kwestionariusz Karola Lausza)

Klasa	Liczba przeczytanych wyrazów	Liczba uczniów
II	23-48	6
III	49-76	10
IV	77-88	2
V	89-99	3
VI	100-108	2
gimnazjum	powyżej 109	2

A wooden bookshelf filled with various books. The books are arranged in rows on several shelves. Some books are standing upright, while others are lying flat. The colors of the book spines vary, including blues, greens, reds, and browns. Some of the visible titles include 'Historia literatury niepodległej Polski', 'Słownik poprawnej polszczyzny', 'Oxford', 'Pawel I', 'Karol I', 'Francis Drake', 'Cuda świata', 'Słownik języka polskiego', and 'Słownik poprawnej polszczyzny'.

Metoda duolog reading

Czytanie głośno, codziennie

Krok pierwszy

**Przeprowadzenie badania poziomu
głosnego czytania, na przykład
metodą Karola Laucha.**

Krok drugi

Diagnoza zainteresowań

Dokończ zdanie.

Gdy mam wolny czas, to ...

Moim ulubionym autorem jest ...

Interesuję się sportem, kibicuję

Moje hobby to ...

Krok trzeci

Przygotowanie odpowiedniego
tekstu

Krok czwarty

Praca techniką duolog reading

Czytanie na raty – codziennie 20 min. (według prof. Marty Bogdanowicz)

- Uczeń czyta na głos (np. 0,25 strony).
- Uczeń czyta chórem z osobą dobrze czytającą.
- Osoba dobrze czytająca czyta uczniowi (0,5 – 1 stronę).
- Uczeń czyta sam po cichu wskazany fragment (1-2 powtórki).
- Wspólne streszczenie całości (na zakończenie).
- W trakcie czytania – sprawdzenie rozumienia trudnych wyrazów, sensu wyrażen przenośnych...

- Czytanie zaczyna się od znajomości języka (znaczenia wyrazów, zasobu słów, pojęć).

Bogacenie słownictwa

Percepcja wzrokowa i słuchowa

NKIO

ARTET

REOPA

RGIALEA

ZMEUMU

HOLIFAMRNAI

KBIATBLIOEA

KEWLETNROIA

Bogacenie słownictwa

Utwórz jak najwięcej wyrazów do podanej końcówki, np.

... ak,

... at,

... an

Np. mak, robak, plecak, tasak, hamak,
bosak, kajak, pływak, rybak, czerpak,
cedzak, flak, strażak, durszlak, żołdak,
luzak, pijak, kumak, tartak, ratrak,
wiatrak, żebrak, Polak, świstak,
rosomak, kurczak, wkrętak, koniak,
winiak, szarak, burak...

Ćwiczenie (rysunki)

Przyjrzyj się rysunkowi i w ciągu 4 min.
wypisz jak najwięcej wyrazów
zaczynających się na literę ...

Odgadnij wyraz

- Królestwo
 - William
 - Anglia
 - Pretendent
 - Następca tronu
- Rozwiązanie:
 - książę

Odgadnij wyraz

- Szacunek
 - Zrozumienie
 - Inność
 - Wiara
 - Rasa
- Rozwiązanie:
 - **tolerancja**

Percepcja wzrokowa, słuchowa, płynność słowna

Ćwiczenie

- Z liter wyrazu **Makuszyński** ułóż jak najwięcej wyrazów.

Np. mak, kusza, zysk, zakusy, kamyk, maski, szum,
szyk, kuma, ssak, kiszka, susz, misa, zamki, zima,
muszka ...

- Konkurs na najdłuższy wyraz
- szukamy

Przyczyny nieczytania

- Źle dobrane lektury

Ćwiczenie

Czym się kierować, wybierając
teksty/lektury?

Teksty, które zainteresują

Uczniowska wiedza
o własnych
zainteresowaniach

A Venn diagram consisting of two overlapping blue circles. The left circle contains the text 'Uczniowska wiedza o własnych zainteresowaniach'. The right circle contains the text 'Nauczycielska wiedza o treściach kształcenia'. The overlapping area in the center contains the text 'Pomysły lektur'. The circles are set against a light gray background with faint, abstract shapes in the top right corner.

Pomysły
lektur

Nauczycielska wiedza
o treściach
kształcenia

Dajmy uczniowi wybór.

Możliwość wyboru, czyli współdecydowanie
o kształcie lekcji, rodzi odpowiedzialność
za efekty kształcenia.

Zróbmy wszystko, by czytanie
stało się przyjemnością.

Zazwyczaj, kiedy mamy wybór,
wybieramy to, co nam się podoba,
co sprawi nam przyjemność, dostarczy
rozrywki. Wcale nie oznacza to, że
wszystkie teksty mają być łatwe, proste
i przyjemne.

Teksty muszą zaciekać.

- Nuda jest największym wrogiem zarówno lekcji, jak i czytania.
- A kiedy pojawia się nuda?
- „Nie wiadomo, o co chodzi, długie opisy, dłużyzny, niezrozumiały język, brak pointy, nie widać sensu, tekst o niczym”.

Problematyka bliska uczniom

Najlepiej o problemach na tyle
bliskich uczniom, by mogły
stanowić pretekst do otwartej
rozmowy o uczuciach
i otaczającej ich rzeczywistości.

Mają pomagać funkcjonować w społeczeństwie.

Teksty literackie powinny być tak dobierane, by wzmacniały poczucie wartości uczniów, pomagały w przełamywaniu różnego typu stanów lękowych, uczyły empatii, rozpoznawania emocji i umiejętności panowania nad nimi.

Mają uczyć wrażliwości,
tolerancji, szacunku ...

Łatwo zapamiętać to, co:

Ekscytujące

Dramatyczne

Zaskakujące

Kolorowe

Zabawne

Interesujące

Niegrzeczne

Motywacja

„Największym gwałtem współczesnej szkoły czynionym na dziecięcym mózgu jest zabijanie naturalnej ciekawości poznawczej. Najpierw niszczy się w dzieciach motywację do nauki, czyniąc ją możliwe najmniej atrakcyjną, a potem organizuje dla nauczycieli szkolenia, na których uczy się ich, jak tę motywację rozbudzać - mówi dr Żylińska. - Współczesna szkoła skupia się na testach, mierzeniu i sprawdzaniu. A od ciągłego mierzenia jeszcze nikt nie urósł - twierdzi i przywołuje słowa profesora Manfreda Spitzera, niemieckiego psychiatry i badacza mózgu, specjalisty od uczenia przyjaznego mózgowi (autora m.in. książki "Jak uczy się mózg?") „

Źródło:

http://wyborcza.pl/1,75476,14573949,Jak_sie_uczyc_zeby_sie_nauczyc_i_nie_zwariowac.html?as=2#ixzz2rVKN4gG3

Dopamina

Mózgowy hormon, neuroprzekaźnik, który odpowiada za utrzymywanie naszej uwagi oraz stymuluje komórki. Gdy zalewa ów układ – mózg odczuwa przyjemność. By tak się stało, trzeba trzech rzeczy:

- **emocji,**
- **akcji,**
- **zaangażowania wielu zmysłów jednocześnie.**

CZY WIESZ ŻE LUDZIE ZAPAMIĘTUJĄ ...

20% TEGO CO
PRZECZYTAŁI

30% TEGO CO
USŁYSZELI

40% TEGO CO
ZOBACZYLI

50% TEGO CO
POWIEDZIELI

60%
TEGO CO
ZROBILI

JEDNAK GDY CZYTAJĄ, SŁYSZĄ, WIDZĄ, MÓWIĄ I ROBIA,
COŚ Z DANEJ INFORMACJI, PAMIĘTAJĄ Z TEGO

90%

Jak zachęcić uczniów
do czytania?
Open space

Wyobraź sobie, że bierzesz udział
w konkursie „Warto czytać.”

Warto czytać – konkurs dla nauczycieli w województwie warmińsko-mazurskim

*Człowiek, który nie czyta, niczym
nie różni się od analfabety.*

Mark Twain

Z materiałów *Biblioteki w szkole*

Tylko burak

nie czyta

www.maciara.pl

*Zawsze wyobrażałem sobie raj
pod postacią biblioteki.*

Jorge Luis Borges

Jorge Luis Borges

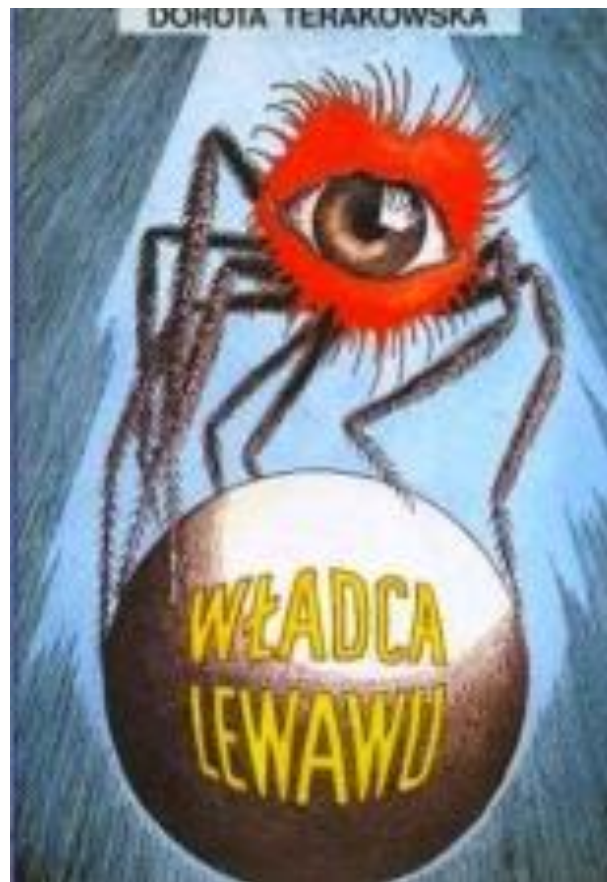
**NARODOWY
PROGRAM
ROZWOJU
CZYTELNICTWA**

Zanim zaczniesz czytać
lekturę...

Zanim zaczniesz czytać...

ACDAŁW UWAWEL

Jerzy Skarżyński (autor ilustracji)

Zanim zaczniesz czytać...

„ – Ale ja przecież muszę to wszystko zrozumieć. Ta zagadka musi być rozwiązana! Dotrę do odpowiedzi na te wszystkie pytania! Kto rządzi Lewawem? Kim jest Nienazwany? Co się stało z Ketrabem? Dlaczego akurat mnie Pajęczaki nie gryzą?”

Zanim zaczniesz czytać...

Uczniowie układają opowiadanie twórcze o Bartku, Lewawie, Ketrabie i Nieznajomym. W wymyślonej przez uczniów historii muszą pojawić się wyjaśnienia na postawione w cytacie pytania.

Zanim zaczniesz czytać...

Czytanie aktywne
z wykorzystaniem karty
pracy.

Czytanie ukierunkowane.

Nasze doświadczenia Propozycje lektur

Kreatywność

Pamięć fonologiczna i słuch fonematyczny

Proszę wybrać jeden wyraz (np. imię lub nazwisko bohatera, miejsce wydarzeń, rekwizyt ...) związany z dowolną lekturą i z kolejnymi literami wyrazu ułożyć zdanie.

Co łączy ?

- Anię z Zielonego Wzgórza i Pinokia

Zabawa dla trzech osób

- Wymień dowolną, powszechnie znaną postać (pisarz, poeta, bohater literacki...).
- Drugi uczestnik zabawy wymienia dowolną rzecz, którą chce jej ofiarować.
- Zadaniem trzeciego uczestnika jest uzasadnienie, dlaczego taki właśnie dar byłby najlepszym prezentem.

Dziękuję za uwagę.